

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

3. LÉKAŘSKÁ FAKULTA

Klinika pracovního a cestovního lékařství

Sofie Buldovová

Postoj české společnosti k zákazu kouření v restauračních zařízeních

*Czech society attitude to smoking prohibition in the
restaurant institutes*

Bakalářská práce

Praha, duben 2018

Autor práce: Sofie Buldovová

Studijní program: Specializace ve zdravotnictví

Bakalářský studijní obor: Veřejné zdravotnictví

Vedoucí práce: prim. MUDr. Jana Malinová

Pracoviště vedoucího práce: **Klinika pracovního a cestovního
lékařství**

Předpokládaný termín obhajoby: 5. září 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci vypracovala samostatně a použila výhradně uvedené citované prameny, literaturu a další odborné zdroje. Současně dávám svolení k tomu, aby má bakalářská práce byla používána ke studijním účelům.

Souhlasím s trvalým uložením elektronické verze mé práce v databázi systému meziuniverzitního projektu Theses.cz za účelem soustavné kontroly podobnosti kvalifikačních prací. Potvrzuji, že tištěná i elektronická verze v Studijním informačním systému UK je totožná.

V Praze dne

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla velmi poděkovat paní prim. MUDr. Janě Malinové za připomínky, rady a za odborné vedení mé bakalářské práce.

Dále bych ráda poděkovala svým rodičům za morální i finanční podporu.

Obsah

OBSAH	5
ÚVOD	6
1 TEORETICKÁ ČÁST	7
1.1 KUŘÁCTVÍ VE VÝZNAMNÝCH DATECH	7
1.2 POSTOJ KE KUŘÁCTVÍ V ČR A VE SVĚTĚ	9
1.2.1 <i>Postoj ke kuřáctví v ČR</i>	9
1.2.2 <i>Postoje ke kuřáctví ve světě</i>	10
1.3 NÁKLADY ČESKÉHO ZDRAVOTNICTVÍ NA LÉČENÍ DŮSLEDKŮ KOUŘENÍ	11
1.4 TYPOLOGIE KUŘÁKŮ.....	14
1.5 CHARAKTERISTIKA TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ A JEJICH VLIV NA ORGANISMUS ČLOVĚKA ...	15
1.5.1 <i>Rozdělení a definice tabákových výrobků</i>	15
1.5.2 <i>Vliv tabákových výrobků na zdraví člověka</i>	17
1.6 AKTIVNÍ VS. PASIVNÍ KUŘÁCI	18
1.7 PREVALENCE KUŘÁCTVÍ.....	19
1.7.1 <i>Rozdělení dle věkových skupin a pohlaví</i>	19
1.7.2 <i>Svět</i>	20
1.8 LEGISLATIVA	21
1.8.1 <i>ČR – historie a současnost</i>	21
1.8.2 <i>Zákaz kouření v Evropě</i>	23
1.8.3 <i>Země s úplným zákazem kouření</i>	24
1.8.4 <i>Země umožňující výjimky</i>	24
1.9 REGULACE REKLAMY NA TABÁKOVÉ VÝROBKY	25
2 PRAKTICKÁ ČÁST	28
2.1 CÍLE.....	28
2.2 HYPOTÉZY	28
2.3 VÝZKUMNÉ TECHNIKY	28
2.4 DOTAZNÍK	29
2.5 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO SOUBORU	30
2.6 VÝSLEDKY VÝZKUMU.....	31
2.7 SROVNÁNÍ VÝSLEDKŮ SE ZNĚNÍM HYPOTÉZ.....	37
3 ZÁVĚR	40
4 SOUHRN – SUMMARY	43
5 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	45
6 SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	48
7 SEZNAM PŘÍLOH	49
8 PŘÍLOHY	

ÚVOD

Kouření a jeho zákaz ve veřejných prostorech je již delší dobu diskutované téma. Je to problém nejen společenský, ale rovněž sociální.

Návštěvníci restauračních zařízení, hospod či barů uvítali možnost zvolit si kuřácký či nekuřácký sektor. Kuřáci i nekuřáci měli k té druhé skupině v mnoha případech výhrady. Nekuřákům vadil kouř šířící se restaurací spojený s cigaretovým zápachem, kuřákům třeba jen to, že mají malé množství míst určených k vykonání jejich zlovyku. Stále ale byla možnost vyhovět oběma stranám.

Průlom nastal až koncem května 2017, kdy začal platit celorepublikový zákaz kouření, který se vztahuje i na restaurační zařízení a všichni jej musí dodržovat.

V teoretické části této bakalářské práce chci proto poskytnout ucelený přehled informací o kouření zahrnující vývoj kouření od úplného počátku až po současnost, typy kuřáků a jejich věkové zastoupení ve společnosti, rozdělení a vlastnosti tabákových výrobků a jejich dopady na lidský organismus, a také náklady na potírání zdravotních důsledků způsobených kouřením. Dále zde budou poskytnuty ucelené informace o postojích české i světové společnosti ke kuřákům a kuřáctví a v neposlední řadě i přehled právních ustanovení upravujících nebo zakazujících kouření ve veřejných prostorech.

Praktická část mé práce úzce souvisí s částí teoretickou. Ve formě dotazníků zde budu zjišťovat, jaký je postoj lidí ke kouření v restauračních zařízeních a navrhnou možné alternativy vyhovující kuřákům i nekuřákům v souladu s platnými legislativními normami.

Cílem mé práce je zmapovat postoje české společnosti ke kouření v restauračních zařízeních a navrhnout přijatelná opatření pro kuřáckou i nekuřáckou společnost v souladu s platnými zákony.

1 TEORETICKÁ ČÁST

Již od 50. let minulého století jsou známy negativní dopady kouření na zdraví uživatelů tabáku. Česká republika - stejně tak jako ostatní evropské a světové státy - se snaží eliminovat dopady na lidské zdraví. V ČR byl zpočátku zaveden částečný zákaz kouření ve vybraných veřejných prostorech a k úplnému zakazu kouření na všech veřejných místech došlo v roce 2017.

Podle nejen mého názoru lze lidskou populaci rozdělit do tří skupin. V první řadě jsou to kuřáci kouřící na veřejných prostranstvích. Tito lidé neberou v potaz situaci ani okolí. Druhou skupinou jsou lidé aktivně kouřící jen při vhodné příležitosti a respektující okolí. Do poslední skupiny bych zařadila nekuřáky. Kouření těmito lidem vadí zpravidla při jídle i na společenských akcích.

1.1 Kuřáctví ve významných datech

Tabák a kouření má dlouhou historii, ale rizika kouření jsou známa jen několik posledních desetiletí. Tabák, tak jak ho známe dnes, se objevil na americkém kontinentu asi 6000 let před naším letopočtem. Původní obyvatelé Ameriky používali tabák jako lék, halucinogen, při náboženských obřadech, atd. Kouřit se začal asi 1000 let před naším letopočtem a byl chápán jako nová zkušenost určená především těm, jež si to mohli dovolit (Gilman, Xun 2006, MeDitorial, 2013).

Historie uvádí, že prvními uživateli byli pravděpodobně příslušníci Mayské civilizace, která fungovala ve Střední Americe. Jejich zvyk se postupně rozšířil do celé Střední a větší části Jižní a Severní Ameriky. V roce 1493 Rodrigo de Jerez se stal prvním evropským kuřákem v dějinách. Jeden z druhů Kryštofa Kolumba si dal prvního „evropského šluka“ na Kubě a po návratu domů si neopatrně zapálil na veřejnosti. Španělská inkvizice ho za to uvrhla na tři roky do vězení (Gilman, Xun 2006, MeDitorial, 2013).

V polovině 16. století francouzský velvyslanec Jean Nicota (odtud název nikotin) představil kouření francouzskému dvoru, kde se stal mužskou záležitostí.

1566-1625 – Král Jakub I. Stuart v Anglii roku 1604 vydal své slavné pojednání „Protest proti tabáku“. Tabákovou rostlinu popisuje jako „satanův vynález“ a zakazuje užívání tabáku v londýnských pivnicích. Král svůj

nesmiřitelný postoj později změnil a počínající tabákový průmysl podpořil. Na konci 16. století se začaly objevovat první dýmky. **1575-1611** – Rozšíření tabáku v českých zemích podporuje panovník Rudolf II., milovník alchymie a všeho neobvyklého. **1596-1645** – Michal III. Fjodorovič Romanov prohlásil užívání tabáku za smrtelný hřích a zakázal držení tabákových listů za jakýmkoli účelem. Obvyklým trestem bylo řezání rtů nebo kruté bičování mnohdy s fatálním koncem. **1600** – Produkce tabáku je v Evropě již dobře etablována. Kouření se stává stále více populárním přes odsuzující stanovisko papeže Klementa VIII., který každému kuřákovi pohrozil exkomunikací. Od počátku 17. století se objevují první lékařské debaty o škodlivosti tabáku. 1604 zákaz kouření v Anglii, 1642 v Číně, 1644 v Turecku. I přes všechny zákazy se kuřáctví nadále šířilo světem (Gilman, Xun 2006, MeDitorial, 2013).

1783 – Císař Josef II. zavedl státní tabákový monopol, který se přidružil ke stávajícímu monopolu solnímu. Na počátku 18. století se objevil nový způsob užívání – šňupání. Tento způsob se neuchytil a už na konci 18. století a počátkem století 19. jdou do módy doutníky, ty daly za vznik prvních kuřáckých salonků. Roku 1832 světlo světa spatřila první v papíru balená cigareta. Je rozšířený názor, že balit tabák do papíru začali egyptští vojáci bojující v turecko – egyptské válce. **1856** – Otevřena byla první továrna na cigarety. Bylo to v Anglii ve městě Walworth a továrna patřila Robertu Golagovi, veteránovi z Krymské války. Roku 1900 byly 4/5 tabáku vykouřeny ve formě doutníků, o padesát let později byly 4/5 vykouřeny ve formě cigaret. **1858** – V britském lékařském časopise Lancet vyšly první články upozorňující na škodlivý vliv kouření na lidské zdraví. **1914** – V první světové válce dostávají vojáci pravidelné přídělky cigaret. Kouření se stalo mezi vojáky v zákopech obrovsky populární (Gilman, Xun 2006, MeDitorial, 2013).

1950 – V časopise British Medical Journal byl uveřejněn článek dokazující spojitost mezi kouřením a karcinomem plic. **1965** – V USA je zavedeno povinné varování na krabičkách cigaret. V Británii je zakázána televizní reklama na cigarety. **1970** – V USA je zakázána televizní reklama na cigarety. Poslední byla natočena v roce 1971 na značku Virginia Slims. **1973** – První federální zákon omezující kouření v Americe. Všechny aerolinky musí povinně zavést nekuřácká

oddělení. **1990** – V USA je kouření zakázáno v autobusech na mezistátních linkách a v letadlech na letech trvajících šest hodin nebo méně. **1992** – Na trh je uvedena první nikotinová náplast. **1993** – První stát v USA, Vermont, zakazuje kouření ve veřejných budovách. **1994** – Vedoucí management sedmi největších amerických tabákových společností přísahá před kongresem, že nikotin není návykový. Zároveň se spouští vlna žalob na tabákové společnosti, kterou spustila Diana Castano, vdova po kuřákovi zemřelém na karcinom. Kouření ve všech svých restauracích zakazuje společnost McDonald. **1998** – Vedení amerických tabákových společností dosvědčuje před kongresem, že nikotin je návykový podle platných definic a že kouření může způsobovat rakovinu. Postupně se začínou objevovat úplné nebo částečné zákazy kouření po celém světě (Gilman, Xun 2006, MeDitorial, 2013).

1.2 Postoj ke kuřáctví v ČR a ve světě

1.2.1 Postoj ke kuřáctví v ČR

Kouření, rozumíme tabáku, není jen zlovyk, s nímž může každý přestat, kdy chce. Je to silná závislost, chronické a relabující onemocnění, navíc z více než poloviny geneticky podmíněné. Naprostá většina dospělých kuřáků by raději nekouřila, ale právě silná závislost jim v tom brání. Stejně to ale každý rok zkouší 32 % kuřáků, tedy asi 640 000 osob: jenže téměř nikdo z nich nevyhledá odbornou pomoc a úspěšnost (= rok od poslední cigarety) pokusu „jen tak“ je bohužel velmi malá, kolem 4-5 %. I tak to ale znamená, že po roce nekouří zhruba 32 000 z nich. Intenzivní léčba (intervence + farmakoterapie) může být až desetkrát účinnější, tedy kolem 40 %. Kdyby se všichni, co zkoušejí přestat kouřit, léčili takto, bylo by to každoročně kolem 256 000 exkuřáků (Králíková 2017, zdroj 13).

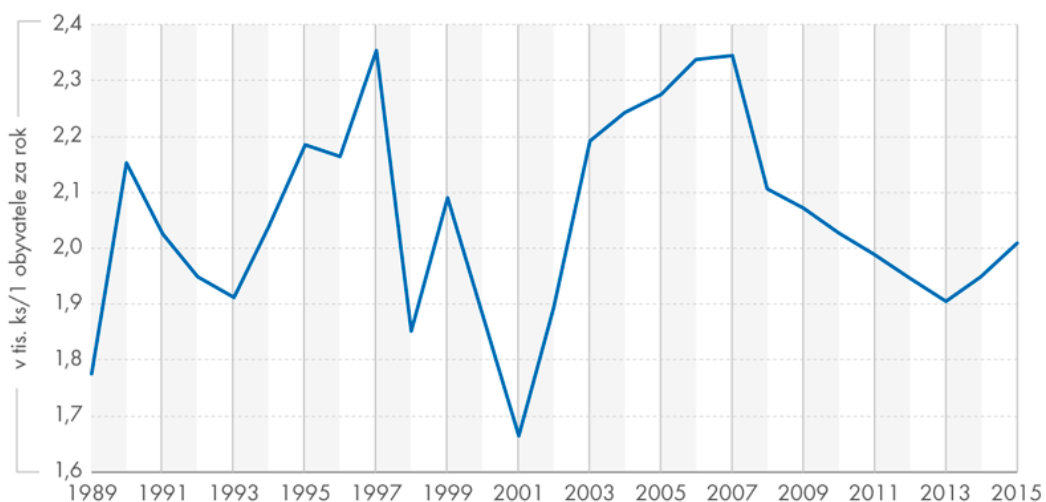
Cigarety jsou jediným konzumním zbožím na trhu, které používané dle návodu, zabije přibližně polovinu svých konzumentů. Polovina jedinců umírajících na následky kouření umírá ve středním věku, tj. mezi 35 a 69 lety.

Tabák usmrtí více lidí než drogy, AIDS a autonehody dohromady, včetně sebevrahů (Wikiskripta, 2018, zdroj 27).

V České republice v důsledku kouření zemře ročně 23 000 lidí. Pokud se počty kuřáků budou zvyšovat současným tempem, zemře v roce 2020 na následky kouření 10 milionů lidí (MeDitorial, 2018).

Každý Čech vykouří ročně asi 2010 kusů cigaret. Toto řadí Českou republiku na čtvrté místo mezi 28 státy Evropské unie. Meziročně stoupla spotřeba cigaret v Česku o 3,1 procenta. Ze všech kuřáků představuje 22 % podíl tzv. denních kuřáků (zapálí si cigaretu každý den). Za posledních 20 let zaznamenala spotřeba cigaret velké výkyvy. Největší nárůst spotřeb cigaret byl zaznamenán již v druhé polovině 60. let (Česko v datech, 2006).

Obrázek č. 1 - Vývoj spotřeby cigaret

Zdroj: <http://www.statistikaamy.cz/2017/08/spotreba-cigaret-se-zvysuje/>

Kopie pořízena dne 08. 02. 2018

1.2.2 Postoje ke kuřáctví ve světě

Ve většině vyspělých států je užívání tabáku pokládáno za jednu z nejzávažnějších, avšak preventabilních příčin úmrtí a chronických neinfekčních onemocnění. Jedná se o celou řadu onemocnění, zejména kardiovaskulárních,

nádorových a respiračních, jejichž léčba představuje významnou ekonomickou zátěž pro systém zdravotní péče (Váňová, Skývová, Csémy, 2016).

Na světě kouří 1 miliarda mužů (35 % mužů v rozvinutých zemích a 50 % mužů v rozvojových zemích) a 250 milionů žen (22 % žen v rozvinutých zemích a 9 % v rozvojových zemích). Každý den je na světě vykouřeno přibližně 15 miliard cigaret (Wikiskripta, 2018).

Na následky kouření umírá celosvětově až 50 % kuřáků. Na zemi zemře na následky kouření 4,8 milionu lidí za rok (MeDitorial, 2018).

Největší spotřebu cigaret v Evropě mají Slovinci s 2600kusy cigaret. Za nimi se umístili Belgičané a Lucemburčané. Nejmenší spotřebu mají naopak ve Švédsku, kde připadá na jednoho kuřáka 832 cigaret za rok (Česko v datech, 2016).

1.3 Náklady českého zdravotnictví na léčení důsledků kouření

Kouření je u nás příčinou šestiny či necelé pětiny všech úmrtí, tedy bude to asi také šestina či možná pětina nákladů na zdravotnictví, to je 40-50 mld. Kč/rok. Náklady na zdravotní péči ovšem tvoří jen část nákladů na kouření - musíme přidat sociální oblast, kolem 12 % požárů a podobně - metodiky jsou různé.

Sovinová a kol (2007) rozděluje dle metody SAF (smoking attributable fractions) diagnózy na skupiny:

- a) Nemoci kojeneckého věku
- b) Respirační onemocnění
- c) Kardiovaskulární choroby
- d) Zhoubné novotvary.

Johnson, Dominici a Grisworld (2003) dle téže metody dělí diagnózy na:

- a) Rakovina plic, hrtan a obstrukční plicní choroby
- b) Kardiovaskulární choroby, mozkový infarkt a další rakoviny způsobené kouřením.

Dle těchto autorů lze kouření přičíst až 53 % lékařských nákladů na osoby trpící chorobami první skupiny a 13 % lékařských nákladů na osoby trpící

chorobami druhé skupiny. Celkově autoři uvádějí, že u osob od 19 do 64 let tvoří lékařské náklady přiřaditelné kouření 4,6 % a u osob od 65 let 6,6 %.

Kouření stálo ČR v roce 1999 minimálně 23 miliard Kč čili 1,2% hrubého domácího produktu. Jen zdravotní náklady v roce 1999 činily alespoň 35,4 miliardy Kč (48,2 miliardy v roce 2011, když se započítá inflace). Když přidáme náklady vinou předčasných úmrtí (30 % celkových nákladů způsobených kouřením) a náklady spojené s vlivem cigaretového kouře na nekuřáky (23 % celkových nákladů způsobených kouřením), dostaneme odhad 75,3 miliardy Kč, což odpovídá 3,9 % hrubého domácího produktu (HDP).

Ve stejném roce vybrala ČR za daně z tabákových výrobků 20,2 mld. Kč. Částka 75,3 miliardy v roce 1999 tvoří 102,5 miliardy v roce 2011, když se započítá inflace. Tento hrubý odhad se shoduje s výsledkem Evropské studie z roku 2000, která odhaduje, že kouření stálo ČR asi 77-103 miliard Kč za rok, což v roce 2000 znamenalo asi 3,6-4,8 % HDP.

Zvýšené náklady spojené s kouřením nesou spotřebitelé, stát a soukromé firmy, tudíž dotují tabákový průmysl. Bez těchto dotací by kouřilo jen zanedbatelné procento populace a investice do tabákového průmyslu by měla návratnost srovnatelnou s ostatními odvětvími (Králíková, 2011).

Tabulka č. 1 - Příjmy a výdaje v ČR v důsledku kouření Zdroj: Habrová, Hrubá, 2007

Druh zisku	Zisk v mld Kč	Druh ztráty	Ztráta v mld Kč
DPH a spotřební daň	39,272	Náklady na zdravotnictví	18,148
Cl	0,326	Nemocenské dávky	4,4
Daň ze zisku tabákového průmyslu	0,747	Invalidní důchody vyplacené v důsledku kuřáctví	5,384
Ušetřené starobní důchody (předčasná úmrtnost)	8,86	Vdovské a vdovecké důchody vyplacené v důsledku kuřáctví	13,596
		Sirotčí důchody vyplacené v důsledku kuřáctví	0,638
		Snížení HDP (předčasná úmrtnost)	16,9
		Ušlé daně z příjmu osob (předčasná úmrtnost)	4,583
		Snížení HDP (nemocnost)	0,1
		Ušlé daně z příjmu osob (nemocnost)	0,025 638
		Škody na státním majetku (požáry vzniklé kvůli kuřáctví)	0,002 550
		Likvidace požárů způsobených kuřáctvím	0,036 939
		Snížení HDP (předčasná úmrtí při kuřáckých požárech)	0,023 727
		Snížení HDP (úrazy při kuřáckých požárech)	0,000 103
		Ušlé daně z příjmu (předčasná úmrtí při požárech způsobených kuřáctvím)	0,006 134
		Ušlé daně z příjmu (úrazy při požárech způsobených kuřáctvím)	0,000 026 520
		Nemocenské dávky vyplacené hasičům v důsledku kuřáctví	0,000 306
CELKEM	49,205		63,84543
ZISK/NÁKLADY	-14,639		+14,639

1.4 Typologie kuřáků

Klasifikace dle Smidta (v tisku již od roku 1982)

- a) **Příležitostný kuřák** – kouří občas na základě kuřáckých zvyklostí. Necítí potřebu, ale pokud se objeví, uspokojí ji. Pokud nekouří, nezpůsobí mu to žádné komplikace.
- b) **Návykový kuřák** – kouří ze zvyku ve vleku kuřáckých zvyklostí a napodobení. Kouření může ukončit bez větších obtíží.
- c) **Kuřák s psychickou závislostí** – kuřáci z požitku, u nichž stojí v popředí vůně, chuť. Patří sem i kuřáci, kteří jsou motivováni prožíváním uvolněním, uklidněním a odstraněním pocitu prázdnoty.
- d) **Kuřák s psychickou a fyzickou závislostí** – dominují farmakodynamické účinky nikotinu, které kuřák vyhledává pro příjemné emočně vegetativní prožitky. Na tělesnou závislost poukazuje bušení srdce, návaly pocení, třes a neklid po delší absenci.

Jiné dělení:

- a) **Současný kuřák** – obvykle kouří nejméně jednu cigaretu denně
- b) **Příležitostný kuřák** – obvykle kouří méně než jednu cigaretu denně
- c) **Bývalý kuřák**- kouřil nejméně jednu cigaretu denně po dobu nejméně 6 měsíců, nyní nekouří
- d) **Nekuřák** – nikdy nekouřil více než jednu cigaretu denně po dobu delší 6 měsíců (Bakulová, Kučírek 2012)

1.5 Charakteristika tabákových výrobků a jejich vliv na organismus člověka

1.5.1 Rozdělení a definice tabákových výrobků

Dle platné vyhlášky č. 261/2016 Sb., o tabákových výrobcích se tabákové výrobky člení na: viz tabulka č. 1.

Tabulka č. 2 - Rozdělení tabákových výrobků Zdroj: Vyhláška 261/2016 Sb.

Druh tabákového výrobku	cigarety doutníky doutníčky	tabák		nový tabákový výrobek	
		ke kouření	bezdýmný	ke kouření	bezdýmný
Skupina					
Podskupina		určený k ručnímu balení cigaret	šňupací		
		dýmkový	žvýkací		
		určený do vodní dýmky	určený k orálnímu užití		

Tabákový výrobek - výrobek, který může být užíván a obsahuje neupravený nebo zcela či z části geneticky upravený tabák.

- Cigarety - cigaretou tabákový provazec, který se může užívat prostřednictvím spalovacího procesu, a to:
 - a) tabákový provazec, který se kouří v nezměněném stavu, s výjimkou doutníku a doutníčku,
 - b) tabákový provazec, který se jednoduchou neprůmyslovou manipulací vloží do dutinek z cigaretového papíru, nebo
 - c) tabákový provazec, který se jednoduchou neprůmyslovou manipulací zabalí do cigaretového papíru,

- Doutníky – tabákový smotek, který se může užívat prostřednictvím spalovacího procesu, lze jej kouřit v nezměněném stavu. Obsahuje krycí list ze surového tabáku obvykle v barvě doutníku a trhanou tabákovou

náplň. Dále může obsahovat filtr. Hmotnost doutníku je nejméně 2,3g a nejvýše 10 g, obvod je alespoň 34 mm.

- Doutníček – doutník o hmotnosti nejvýše 3g

- Tabák – listy a jiné přírodní, zpracované nebo nezpracované části rostlin tabáku, včetně expandovaného a rekonstituovaného tabáku.
 - a) Dýmkový tabák – určený pro užití v dýmce, který se postupně užívá prostřednictvím postupného spalování
 - b) Tabák k ručnímu balení cigaret – spotřebitel nebo maloobchodní prodejce může použít k vlastnímu balení cigaret
 - c) Tabák do vodní dýmky – tabákový výrobek určený ke kouření
 - d) Šňupací tabák – bezdýmný tabákový výrobek, který může být užíván nosem
 - e) Žvýkací tabák – bezdýmný tabákový výrobek určený výhradně ke žvýkání
 - f) Určení k orálnímu užití – všechny tabákové výrobky vyrobené zcela nebo částečně z tabáku určený k inhalaci nebo žvýkání, v prášku nebo ve formě jemnozrnných granulí nebo v jakékoli kombinaci těchto forem, nabízené zejména v sáčkových porcích nebo v porézních sáčcích (Vyhláška 261/2016Sb.)

- Nový tabákový výrobek - není cigaretou, tabákem určeným k ručnímu balení cigaret, dýmkovým tabákem, tabákem určeným do vodních dýmek, doutníkem, doutníčkem, žvýkacím tabákem, šňupacím tabákem nebo tabákem určeným k orálnímu užití a byl uveden na trh po 19. květnu 2014,

V české populaci je převažující formou užívání tabáku kouření cigaret. Z ostatních tabákových výrobků jsou ze 0,7 % kouřeny dýmky, doutníky uvádí 1,8 % respondentů, vodní dýmku 1,8 % a e-cigarety 1,7 % respondentů (Müllerová, 2004).

1.5.2 Vliv tabákových výrobků na zdraví člověka

Ve většině vyspělých států je užívání tabáku pokládáno za jednu z nejzávažnějších, avšak preventabilních příčin úmrtí a chronických neinfekčních onemocnění.

Kouření má vliv jak na celkovou míru nemocnosti a úmrtnosti populace, tak na střední délku života. Na zdraví člověka má škodlivý vliv nejen samotná spotřeba tabáku, ale i expozice nepřímému tabákovému kouři. Vedle toho konzumace tabáku vyvolává celospolečenské náklady související se snížením produktivity práce kuřáků (jako je zvýšená pracovní neschopnost, kuřácké pauzy, invalidní důchody) a vyšší mortalitou (úmrtí v produktivním věku, vdovské a sirotčí důchody apod.).

Nejzávažnější důsledek kouření je vznik rakoviny kdekoliv v oblasti dýchacích cest. Ve spojitosti s kouřením kuřáky postihují kardiovaskulární onemocnění, poruchy erekce, plodnosti, hypoxie cévních stěn i tkání. Kuřáci často trpí i nenádorovými respiračními onemocněními. Kuřáctví s sebou přináší další biochemické interakce, z nichž asi k nejnebezpečnějším patří indukce enzymů aktivujících karcinogeny. Kouření představuje nadměrnou zátěž narušující schopnost organismu odolávat nárokům zevního prostředí (Müllerová, 2015).

Celkem je kouření tabákových výrobků zodpovědné za přibližně 25 – 30 % všech nádorových onemocnění, například močového měchýře, ledvin, ústní dutiny, jícnu, hrtanu a hltanu, pankreatu, žaludku, děložního čípku, prostaty a dalších orgánů (nádory slinných žláz, tenkého střeva žlučníku kůže, vaječníku, varlat, štítné žlázy, leukémie....) (Kalina, 2015).

Britský lékař Sir Richard Doll ve své 50ti leté studii potvrdil, že délka života je přímo úměrná užívání tabáku. Zatímco nekuřáků se až 80 % dožívá věku 70ti let, u kuřáků je to pouze 50 %. Ze 100 tisíc zemřelých osob je 18000 úmrtí na následky kouření, z čehož 8000 připadá na nádory, 7000 na kardiovaskulární onemocnění a 2000 na respirační nenádorové choroby (Müllerová, 2004).

Tabáková společnost Philip Morris začne ve druhé polovině letošního roku v České republice distribuovat výrobky iQOS, ve kterých se na rozdíl od cigaret

tabák jen zahřívá. Označuje je za produkty se sníženým rizikem, protože podle společnosti mají proti cigaretám menší zdravotní škodlivost.

Tabák v cigaretách hoří při teplotách vyšších než 600 stupňů Celsia. Při těchto vysokých teplotách tabák shoří na popel a vytváří se kouř, který obsahuje několik tisíc látek včetně vysokých koncentrací škodlivin, které jsou všeobecně považovány za nejpravděpodobnější příčinu onemocnění souvisejících s kouřením.

Konkurence se snaží vyvinout své alternativy méně škodlivého kouření. Například Japan Tobacco International (JTI) začala v Japonsku prodávat výrobek Ploom Tech (ČTK, 2017).

1.6 Aktivní vs. pasivní kuřáci

Aktivní kouření je dobrovolná a chtěná expozice kouře přímo kuřákem. Pasivní kouření je jeho opakem - v případě nekuřáků se jedná o nedobrovolnou expozici tabákového kouře (Müllerová, 2004).

Pasivní kouření představuje stejné riziko jako kouření aktivní. To se potvrzuje od roku 2004 pravidelně ve všech zemích, kde jsou již všechny uzavřené prostory nekuřácké. Průměrně dochází k poklesu o přibližně 17 %, což by v Česku znamenalo každoročně o více než 5000 akutních koronárních syndromů méně (Kalina, 2015). Na pasivní kouření zemře v ČR ročně až 2 000 lidí (v zemích EU 22 000 lidí).

Zdravotní důsledky pasivního kouření:

- pasivnímu kouření má velký vliv na ischemickou chorobu srdeční (už po 30 minutách jsou patrné změny v průtoku krve koronárními cévami)
- riziko infarktu myokardu je téměř 2x vyšší u lidí, jejichž partner kouří nebo kteří pracují v zakouřeném prostředí
- zvyšuje se riziko cévních mozkových příhod („mozková mrtvice“) až o 82 %
- při pasivním kouření vzrůstá riziko onemocnění rakovinou plic průměrně o 20 %
- u pasivních kuřáků je 3x častější rakovina nosních dutin (oproti lidem, kteří nejsou vystaveni pasivnímu kouření)

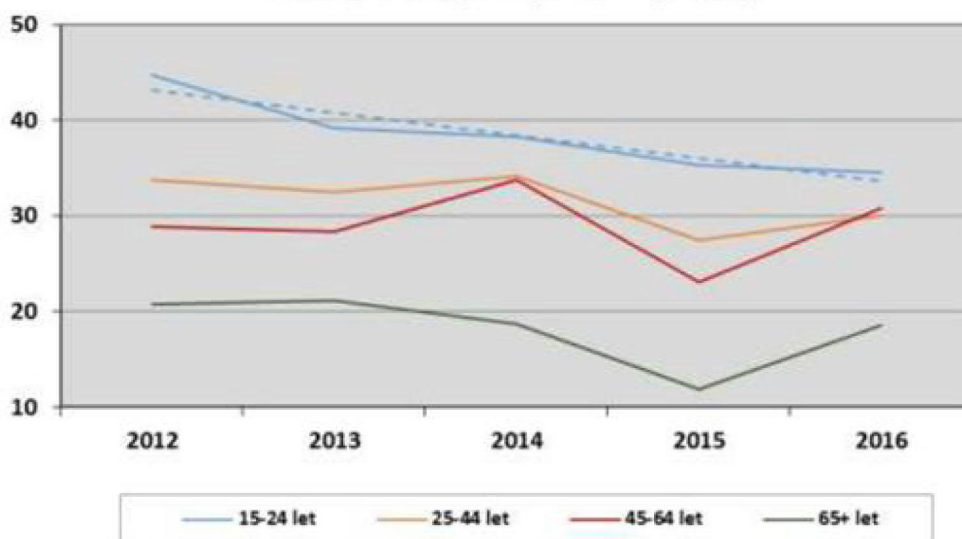
- pasivní kouření zvyšuje riziko vzplanutí astmatu a astmatického záchvatu
- u dětí tabákový kouř zvyšuje riziko infekcí dýchacího systému 1,5 – 2krát,
- vlivem pasivního kouření dochází ke zhoršení zdravotního stavu lidí trpících alergickými onemocněními (alergická rýma, atopický ekzém)
- u dětí vystavených pasivnímu kouření vzrůstá riziko zánětu středního ucha (www.dokurte.cz).

1.7 Prevalence kuřáctví

1.7.1 Rozdělení dle věkových skupin a pohlaví

Data o kouření se v ČR získávají již od roku 1997. Vývojový trend počtu kuřáků mezi dospělými občany ČR byl v posledních letech poměrně stabilní. Pohyboval se mezi 28 až 32 %. V roce 2015 došlo k významnému poklesu prevalence kuřáctví u dospělých občanů na hodnotu 24,1 %. Šetření za rok 2016 však ukázalo, že se jednalo o přechodný pokles, protože v prevalenci kuřáctví v roce 2016 došlo ke zvýšení hodnoty na 28,6 %; zjištěná hodnota prevalence kuřáctví v roce 2016 nedosahuje však hodnoty za rok 2014, která činila 31,4 %.

Obrázek č. 2 - Současní kuřáci jakéhokoliv tabákového výrobku podle věkových skupin

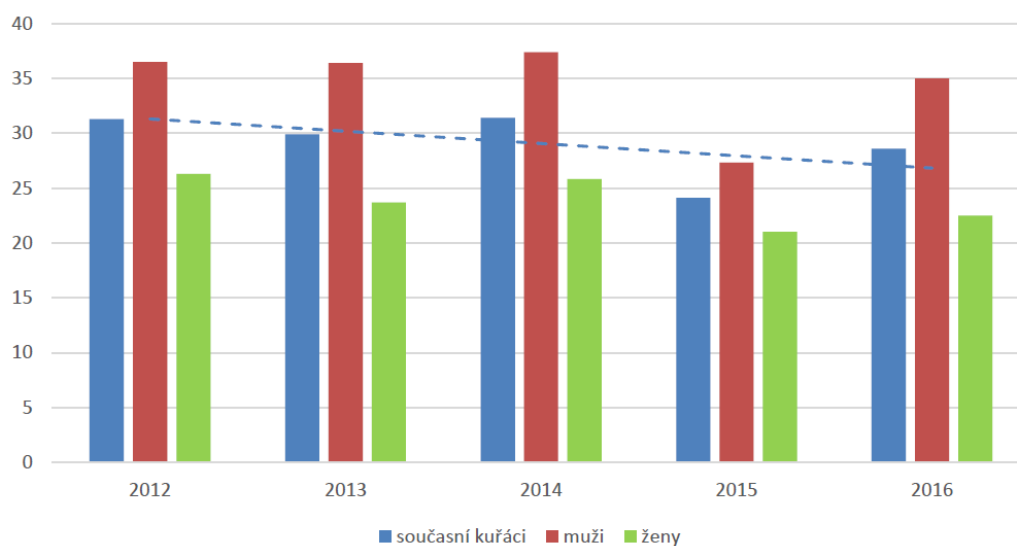

Zdroj: www.szu.cz/uploads/documents/szu/aktual/uzivani_tabaku_2016_konecny_17_7.pdf

Kopie pořizena dne 25. 01. 2018

Kouření tabáku má závažný dopad na zdravotní stav populace. Epidemiologické výzkumy dokládají, že v České republice se kouření podílí na celkové roční úmrtnosti 17 – 19 procenty. Snaha omezovat zdravotní a s nimi i ekonomické škody, které kouření působí, je proto logicky prioritou veřejného zdravotnictví (Váňová, Skývová, Csémy, 2017).

Obrázek č. 3 - Současní kuřáci dle pohlaví

Zdroj: www.szu.cz/uploads/documents/szu/aktual/uzivani_tabaku_2016_konecny_17_7.pdf

Kopie pořizena dne 25. 01. 2018

1.7.2 Svět

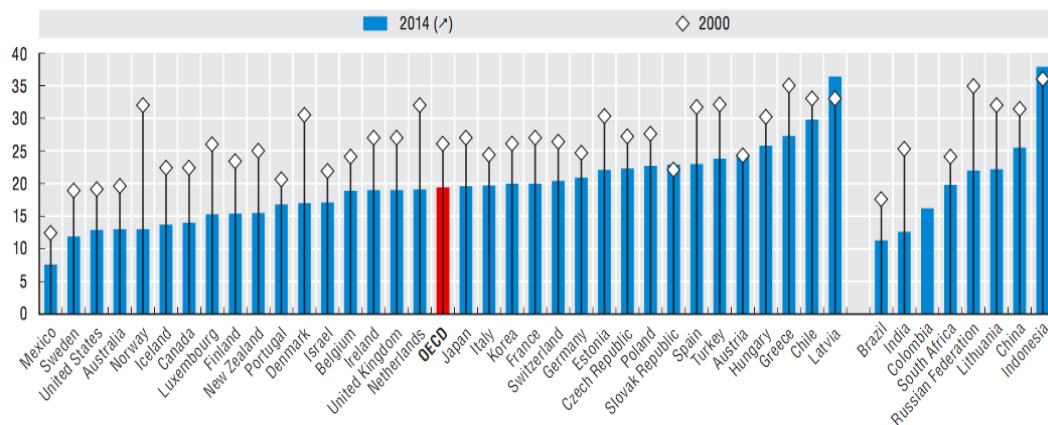
Vzhledem k stále rostoucím počtům kuřáků a dalších uživatelů tabáku je tuto situaci možné nazvat celosvětovou pandemií. Světová zdravotnická organizace (WHO) ve snaze zabránit této vážné zdravotní hrozbě vypracovala vodítka, jak s touto pandemií účinně bojovat.

Doporučení směřující k omezení spotřeby tabáku byla shrnuta v dokumentu MPOWER, který představuje šest hlavních priorit efektivních strategií (WHO, 2008):

1. Monitorovat užívání tabáku a politik prevence
2. Chránit lidi před tabákovým kouřem
3. Nabídnout pomoc při odvykání kouření

4. Varovat před nebezpečím užívání tabáku
5. Prosazovat zákaz reklamy na tabák, jeho propagaci a sponzorství
6. Zvyšovat daně na tabák (Váňová, Skývová, Csémy, 2017)

Obrázek č. 4 - Srovnání České republiky s jinými státy

Zdroj: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/nakupovani/cesi-jsou-desati-nejvetsi-kuraci-mezivypelymi-staty-ukazuj/r~282ac85a963911e6a222002590604f2e/?redirected=1533243323>

Kopie pořizena dne 25. 01. 2018

1.8 Legislativa

1.8.1 ČR – historie a současnost

Zvláštních právních předpisů zakazujících kouření je celá řada. Zákaz kouření na pracovišti obsahuje zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, dále zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, který ukládá povinnost zajistit dodržování zákazu kouření v podniku provozujícím stravovací službu provozovateli potravinářského podniku a rovněž stanoví pokutu pro zaměstnavatele, který se dopustí přestupku tím, že v rozporu se zákoníkem práce na úseku ochrany zdraví při práci nezajistí dodržení zákazu kouření na pracovišti. Zcela zásadní právní úpravu této problematiky však přinesl zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, který nabyl účinnosti 31. května 2017.

Tomuto zákonu předcházely dvě právní normy, které se zabývaly otázkou omezení nebo zákazu kouření za určitých podmínek. Prvním byl zákon č. 37/1989

Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, který s účinností od 1. července 1989 zavedl zákaz kouření v prostředcích železniční dopravy, na schůzích, poradách a jednáních konaných v uzavřených prostorách, v pracovních místnostech, kde účinkům kouření jsou vystaveni nekuřáci, ve zdravotnických zařízeních, ve školách, v kulturních a uzavřených sportovních zařízeních, s výjimkou prostor pro kouření vyhrazených. V prostorách zařízení společného stravování, s výjimkou těch, které jsou vyhrazené pro kuřáky, zakazoval kouřit v době určené pro podávání snídaní, obědů a večeří.

Zákon č. 37/1989 Sb. byl v roce 2006 s účinností 1. ledna 2006 zrušen a nahrazen zákonem 379/2005 Sb., o ochraně před škodami působenými tabákem, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. Tento zákon na jedné straně rozšířil a zobecnil seznam míst se zákazem kouření, na druhé straně v zařízeních společného stravování provozovaných na základě hostinské činnosti zakázal kouření v případě, že tato zařízení neměla zvláštní prostory vyhrazené pro kuřáky označené viditelným nápisem „Prostor vyhrazený pro kouření“ nebo jiným obdobným způsobem. V praxi to znamenalo, že prostorem vyhrazeným pro kouření byly téměř celé provozovny a zákaz kouření byl pouze formální a v důsledku toho došlo ke zrušení zákazu kouření v době podávání snídaní, obědů a večeří.

Zákon č. 379/2005 Sb. pozbyl účinnosti 31. května 2017, kdy jej nahradila již zmíněná právní norma obsahující dosud nejdůslednější řešení otázky zákazu kouření, a to zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, tzv. protikuřácký zákon. Tento zákon přinesl zákaz kouření ve všech veřejnosti volně přístupných vnitřních prostorách, v kinech, divadlech, v koncertních a výstavních sálích a sportovních halách, zakazuje kouření v zoologických zahradách i na nekrytých částech zastávek hromadné dopravy. Zákaz se vztahuje i na používání elektronických cigaret v místech, kde zákon kouření zakazuje.

V Poslanecké sněmovně byl ještě v první polovině tohoto roku předložen návrh novely protikuřáckého zákona poslance Marka Bandy a skupiny dalších poslanců, který zmírňoval zákaz kouření tak, že na zařízení s plochou do 80 metrů čtverečních, v nichž se nepodávalo jídlo, by se nevztahoval. Provozovatelé se tedy

mohli rozhodnout, zda bude jejich podnik kuřácký nebo nekuřácký. Zároveň umožňoval vznik oddělených prostor pro kuřáky na sportovištích, v kulturních zařízeních a restauracích. V odůvodnění návrhu zákona poslanci uváděli, že se v praxi ukazovalo, že platná úprava je nepřiměřeně přísná a v jejím důsledku tak dochází k propadu podnikání zejména v menších hospodských zařízeních a zejména na venkově. Tento návrh však nebyl Poslaneckou sněmovnou schválen (www.psp.cz - sněmovní tisk 87).

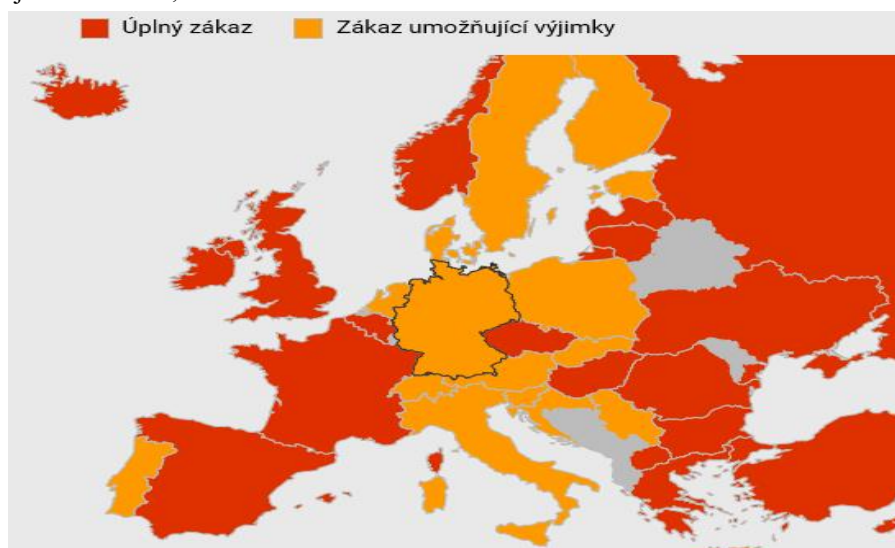
1.8.2 Zákaz kouření v Evropě

Kouření je pro běžného člověka v mnoha faktorech omezující, ať je kuřák či nekuřák. Ve veřejných prostorech je kouření obtěžující hlavně pro nekuřáky. V důsledku stoupajících počtů nemocí způsobených kouřením (aktivním i pasivním) bylo nutné přistoupit k opatřením, jež by tyto alarmující výsledky alespoň částečně eliminovala.

V roce 1989 vyzvala Evropská rada členské země k zákazu kouření na veřejných místech. Státy EU se zavázaly přijmout technická a legislativní opatření omezující kouření a chránící pasivní kuřáky před zdravotními následky, které vyplývají z nedobrovolného pobytu v zakouřených prostorech. V praxi zavedly všechny členské země určitá opatření omezující či zakazující kouření v různých veřejných prostorech, jako jsou nemocnice, pracoviště, školy, úřady, divadla, kina či veřejná doprava.

Obrázek č. 5 - Přehled zemí s úplným nebo omezeným zákazem kouření

Zdroj: Aktuálně.cz., 2017

Průzkumy Eurobarometru přitom ukazují, že popularita opatření zavádějících nekuřácké prostředí roste – 84 % Evropanů se vyslovilo pro kanceláře a jiná uzavřená pracoviště bez kouře, 77 % je pro restaurace bez kouře a 61 % podporuje čistě nekuřácké bary a hospody (Encyklopedie, 2018).

Průkopníkem se na tomto poli stalo Irsko, které v roce 2004 zavedlo jako první země světa celostátní zákaz kouření na všech uzavřených pracovištích. Česká republika se od 31. května 2017 stala 23. zemí Evropy, kde platí úplný zákaz kouření v restauracích (ČT 24, 2017).

1.8.3 Země s úplným zákazem kouření

Od července 2002 platí zákaz kouření ve všech veřejných prostorách a uzavřených pracovištích ve Vatikánu. První zemí evropské unie, která prosadila zákaz kouření ve veřejných prostorách, bylo Irsko v roce 2004. V červnu 2004 se k němu připojilo i Norsko. Od ledna 2005 začal platit zákaz kouření ve veřejných vnitřních prostorách i v Makedonii.

Po prvních státech, jež se přiklonily k tomuto opatření, se postupně začaly přidávat i ostatní země. V roce 2006 Belgie, po ní další rok Albánie, Británie, Francie, Island, Litva. V roce 2008 pak k zákazu kouření přistoupily i Monako a Turecko.

Od roku 2008 došlo k útlumu a další zákazy se v Evropě objevily až v roce 2010, a to na Kypru, Lotyšsku a Řecku. Následovalo je v roce 2011 Španělsko a o rok později Bulharsko, Maďarsko, Ukrajina. V roce 2013 se připojilo Rusko, a 2015 Rumunsko. Zatím posledním státem, ve kterém začal platit zákaz kouření ve veřejných prostorách je od roku 2017 Česká republika (ČT 24, 2017).

1.8.4 Země umožňující výjimky

I přes veškerá evropská nařízení existují země, kde jsou stále platné výjimky. Například v Andoře, Estonsku, Fisku, Bosně a Hercegovině, Chorvatsku, Itálii, Maltě, Moldavsku, Polsku, Portugalsku, Rakousku, Slovensku, Slovinsku Srbsku, Švédsku a Švýcarsku mohou mít zřízené speciální kuřácké místnosti nebo stavebně oddělené prostory, kde je kouření povoleno. V jiných státech se zákaz kouření nevztahuje jen na určité kluby a bary. V Dánsku se zákaz

nevztahuje na bary a kluby pod 40 metrů čtverečních rozlohy, v Nizozemsku na bary, které nejsou větší než 70 metrů čtverečních. V Bělorusku se například smí kouřit na hotelových pokojích, v Bulharsku pouze na kuřárnách na letištích, ale ve veřejných prostorách nikoliv (Travelportal.cz Magazín, 2014).

1.9 Regulace reklamy na tabákové výrobky

Dopad reklamy a propagace kouření u dětí a mladistvých byl opakovaně prokázán napříč různými kulturami a odlišnému společenskému a ekonomickému zázemí. Expozice mediálnímu tlaku přímo souvisí s kladným postojem ke kouření, experimentováním a vznikem závislosti na tabáku. Zde tabákový průmysl používá jak oslovení klientů přes místa prodeje, tak také přitažlivá zobrazení kuřáků - hlavních hrdinů mezi herci ve filmech, televizích, videohrách apod. Proto je také jasná snaha o omezení nebo zákaz propagace tabáku a tabákových výrobků od samých začátků 50. let minulého století. Pochopitelně tabákový průmysl zkušeně využívá mnohé tradiční i netradiční metody marketingu. Z tohoto důvodu jsou účinné spíše naprosté zákazy reklamy, než jen částečná omezení.

První české pokusy o omezení tabákové reklamy se datují od roku 1992. Tehdy přijatý zákon o ochraně spotřebitele stanovil, že reklama tabákových výrobků se zakazuje. Ale tento paragraf byl po necelých devíti měsících zrušen.

Až v roce 1995 zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání nejdříve zakázal reklamu na tabákové výrobky v televizi a později také v rozhlase. Současně s tím zakázal kampaně, jež měly směřovat na děti a mládež. Zákon například stanovil, že reklama nesmí být umístována na velkoplošné reklamě u škol, dětských hřišť a dalších podobných míst, a to až do vzdálenosti 300 metrů.

Od roku 2006 si také nesmí nikdo v žádné reklamě zapálit cigaretu. Striktní regulace dopadá na celý marketingový trh. „Obecně zákaz reklamy, který postupoval Evropou, se promítl konkrétně v Česku tak, že reklamní byznys ztratil 750 milionů korun ročně (Jadrný, Hanžlová, 2017).

V současné době reklama na tabákové výrobky v zásadě zakázána, a to zákonem č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona

č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, v platném znění. Tento zákon stanoví, co se rozumí reklamou tabákové výrobky a uvádí případy, na které se zákaz reklamy nevztahuje – patří sem např. reklama na tabákové výrobky ve specializovaných prodejnách tabákových výrobků nebo reklama v periodickém tisku, neperiodických publikacích, na letácích, plakátech nebo jiných tiskovinách nebo elektronických prostředcích určená výlučně profesionálům v oblasti obchodu s tabákovými výrobky.

Podle zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění, nesmějí provozovatelé vysílání zařazovat do vysílání obchodní sdělení, která se týkají cigaret, jiných tabákových výrobků, elektronických cigaret nebo náhradních náplní do nich. Stejným způsobem upravuje propagaci tabákových výrobků také zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání), v platném znění, tedy zakazuje audiovizuální obchodní sdělení týkající se cigaret, jiných tabákových výrobků, elektronických cigaret nebo náhradních náplní do nich.

Většina kuřáků začne kouřit ještě předtím, než dosáhnou dospělosti, a proto by měly být protikuřácké reklamy zaměřeny především na mladistvé. Obzvláště by se měly zaměřit na děti mladší 15 let, které ještě kouřit nezačaly. I přes veškerou snahu je úspěšnost protikuřáckých reklam limitována a zhruba 20 % mladistvých v kouření cigaret pokračuje. Mladiství často označují protikuřácké reklamy za nezajímavé a irelevantní. Kampaně založené na odstrašujících případech snažící se vyvolat strach působí především na ty, kteří ještě kouřit nezačali. Nejlépe fungují reklamy, které jsou prezentovány osobou, s jakou se mohou diváci ztotožnit (Vňuková, 2017).

Důležitou otázkou jsou obaly tabákových výrobků. Tabákové výrobky dnes již v 58 zemích mají na obalech obrázková varování. Varování na krabičkách cigaret bývají pokud možno graficky velmi výrazné a spojené se zdravotními náměty. Velikost těchto obrázků je odlišná: od Austrálie, kde je na ploše krabičky použito 82,50 % (vpředu 75 %, vzadu 90 %) až po Norsko (48 % plochy

krabičky). Zde je velká výhoda v nulových nákladech státu a ve zvýšení povědomí kuřáků i nekuřáků o negativních dopadech kouření týkajících se zdraví. Významným krokem vpřed mohou být jednotné obaly, které zásadním způsobem ovlivňují množství kuřáků a vykouřených cigaret (Sochor, Homolka, 2013).

2 PRAKTICKÁ ČÁST

2.1 Cíle

Cílem této bakalářské práce je zjistit postoje české společnosti k zákazu kouření v restauračních zařízeních. Tento zákaz začal platit v květnu 2017. Dále se práce zabývá, jak tento zákaz ovlivnil návštěvnost restauračních zařízení a na základě výsledků a platných zákonných norem v práci navrhu možnosti beztrestného kouření ve veřejných provozovnách.

2.2 Hypotézy

V práci byly stanoveny následující hypotézy:

➤ **H1**

Myslím si, že kouření v restauracích vadí hlavně nekuřákům, a proto uvítali zákaz kouření.

➤ **H2**

Kuřákům zákaz kouření vadí, a proto přestanou chodit do restauračních zařízení.

➤ **H3**

Předpokládám, že místo, kde by se dalo kouřit, uvítají hlavně kuřáci.

➤ **H4**

Domnívám se, že hlavně vysokoškolsky vzdělaní lidé považují zákaz kouření za zásah do provozu restaurace.

2.3 Výzkumné techniky

Správně zvolenou výzkumnou technikou lze získat množství potřebných dat. Při návrhu výzkumu se vždy nabízí hned několik možností sběru dat – ty nejdůležitější jsou pozorování, analýza dokumentů a dotazování jedince – ať už se jedná o jeho osobní, telefonickou, poštovní či on-line variantu. Při výběru vhodné metody musíme myslet na to, aby zohlednila:

- naše výzkumné potřeby a záměry,
- naše finanční a časové možnosti.

Další variantou je data neskupovat a využít již sesbíraná data. V tom případě mluvíme o sekundárním výzkumu, nebo o sekundární analýze dat. Vzhledem k potřebě velkého množství informací byla v mém případě využita kvantitativní metoda získávání dat, a to technika dotazníkového šetření.

2.4 Dotazník

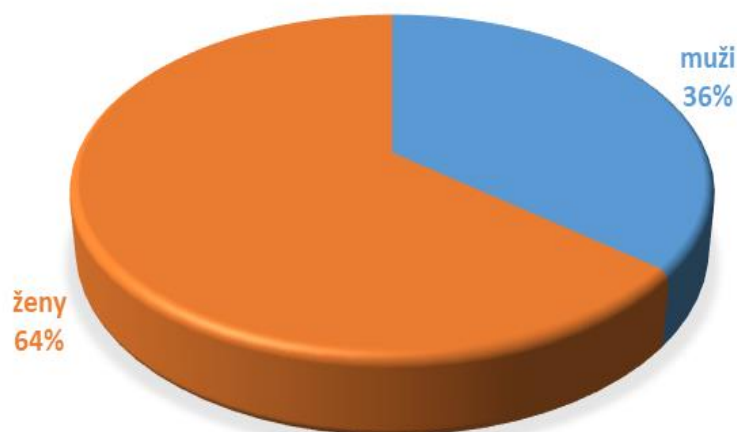
Dotazník byl předložený v písemné podobě. Dotazníkové šetření proběhlo v březnu 2018. Zhruba 2/3 lidí odpovídalo na dotazník online, 1/3 dotazovaných obdržela dotazník v tištěné formě. Celkem bylo vybráno 120 dotazníků, návratnost dotazníků byla 89 %.

Dotazník obsahoval 11 uzavřených otázek s předem stanovenými možnostmi odpovědí a jedna otázka byla otevřená. Zde měli dotazovaní možnost vyjádřit, proč jim vadí kouření v restauracích. První až třetí otázka zjišťovala data o respondentech (pohlaví, věk, vzdělání). Ostatní otázky se zaměřily na postoje ke kouření, názory respondentů na zákaz kouření atd. (vzor dotazníku viz. příloha č. 1).

2.5 Charakteristika výzkumného souboru

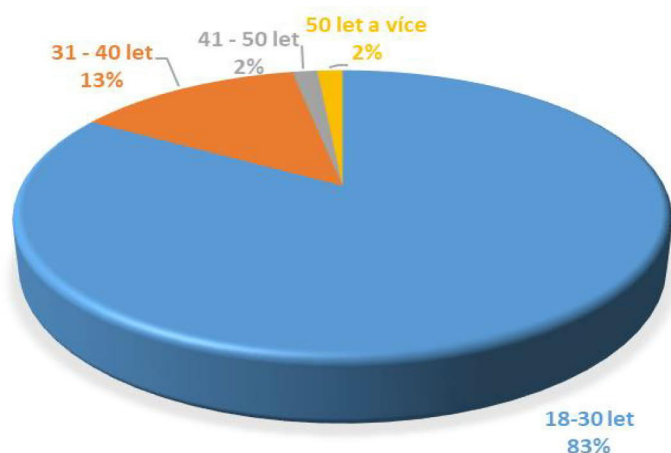
Dotazníkového šetření se zúčastnilo 36 % mužů a 64 % žen.

Graf č. 1 - Rozdělení dotazovaných dle pohlaví

Věkové rozhraní bylo stanoveno od 15ti let. Největší zastoupení z hlediska věku měla skupina ve věku 18 až 30 let. Celkem se do této kategorie zařadilo 83,5% respondentů, 13,5 % respondentů spadalo do kategorie 31 až 40 let. Kategorie 41 až 50 a 50 a více měli shodně 1,5 % respondentů. Z nejnižší věkové skupiny 15 -18 let ze šetření nikdo nezúčastnil.

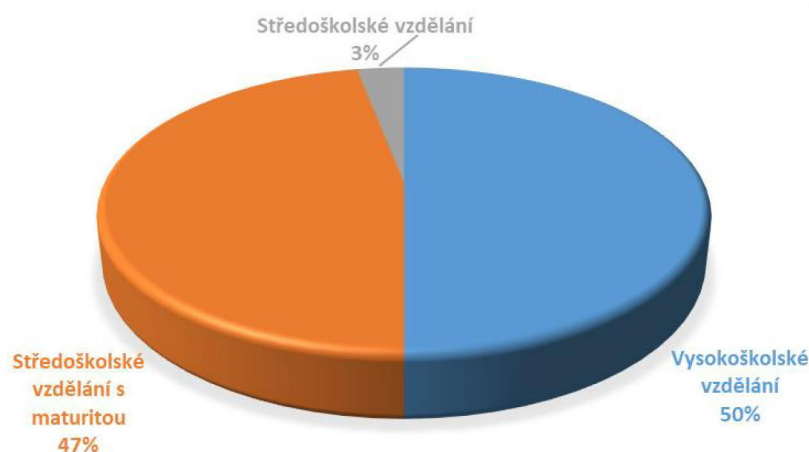
Graf č. 2 - Rozdělení dotazovaných dle věku

Zastoupení dotazovaných dle vzdělání se téměř stejným dílem rozprostřelo mezi dvě kategorie. Celých 50 % dotazovaných tvořili vysokoškolsky vzdělaní lidé a 47 % respondentů se zařadilo do kategorie se středoškolským vzděláním

s maturitou. Pouhé 3 % lidí mělo středoškolské vzdělání bez maturity. Respondenti s dosaženým základním vzděláním se šetření nezúčastnili.

Graf č. 3 - Rozdělení respondentů z hlediska dosaženého vzdělání

Jak je patrné z předchozích grafů, do dotazníkového šetření bylo zapojeno široké spektrum lidí obou pohlaví v různém věkovém rozhraní napříč všemi kategoriemi vzdělání.

2.6 Výsledky výzkumu

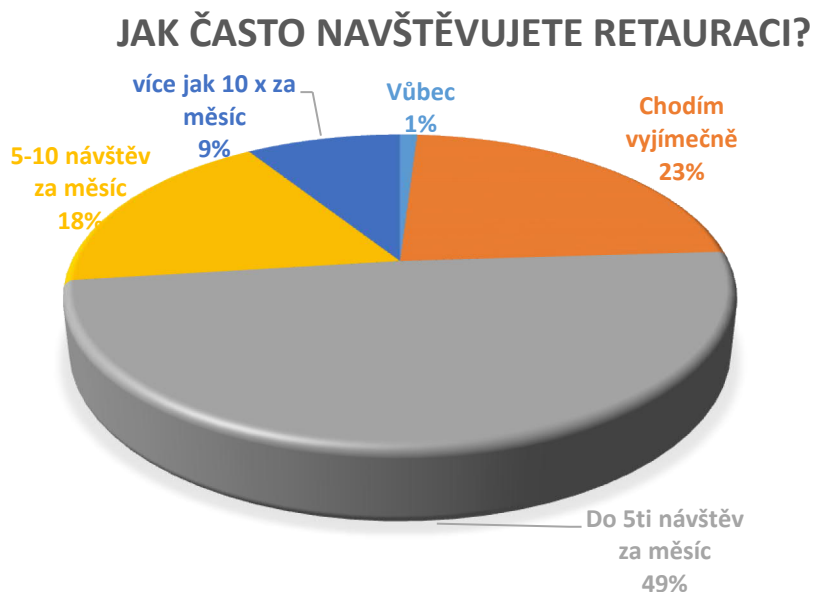
Výzkum byl zaměřen na zjišťování postojů české společnosti k zákazu kouření v restauračních zařízeních. Data o kouření české populace lze porovnat s daty získanými každoročně od roku 1997. Vývojový trend počtu kuřáků mezi dospělými občany ČR byl v posledních letech poměrně stabilní. Pohyboval se mezi 28 až 32 %. V roce 2015 došlo k významnému poklesu prevalence kuřáctví u dospělých občanů na hodnotu 24,1 %. Šetření za rok 2016 však ukázalo, že se jednalo o přechodný pokles, protože v prevalenci kuřáctví v roce 2016 došlo ke zvýšení hodnoty na 28,6 %; zjištěná hodnota prevalence kuřáctví v roce 2016 nedosahuje však hodnoty za rok 2014, která činila 31,4 % (Váňová, Skývová, Csémy, 2017). Ze 120 lidí, kteří se dotazníkového šetření zúčastnili, bylo 26 % kuřáků a 74 % nekuřáků.

Graf č. 4 - Zastoupení kuřáků mezi dotazovanými

Vzhledem k tomu, že šetření bylo zaměřeno na postoje k zákazu kouření v restauračních zařízeních, následující otázky zjišťovaly, jak často respondenti a za jakým účelem restaurace navštěvují. 49 % dotazovaných lidí navštěvuje restauraci přibližně jednou za týden, druhá polovina dotazovaných se rozprostřela mezi ostatní nabídnuté kategorie (vůbec 1 %, výjimečně 22,5 %, 5-10 za měsíc 18,5 % a více jak 10x za měsíc 9 %). Polovina dotazovaných do restaurace chodí za účelem jídla a pití. Tito lidé patřili nejčastěji do kategorie návštěvnosti více jak 10x za měsíc nebo 5-10 - návštěv za měsíc. 37,5 % lidí navštěvuje restaurace za účelem setkání s přáteli. Tito lidé navštěvují restaurace výjimečně nebo do 5ti návštěv za měsíc. Za účelem zábavy, sledování sportovních utkání navštěvuje restauraci 4 % dotazovaných a zároveň tito lidé navštěvují restaurace výjimečně (OH, mistrovství světa apod.).

Graf č. 5 - Intenzita návštěv v restauračních zařízeních

Graf č. 6 - Důvod návštěvy restauračního zařízení

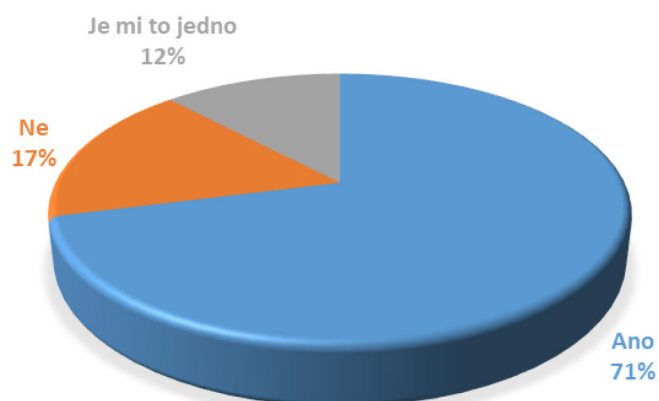

Zákaz kouření vstoupil v platnost v roce 2017. Z mnoha dostupných šetření je patrné, že zejména nekuřákům vadilo kouření v restauračních zařízeních. V dotazníkovém šetření potvrdilo celých 71 % dotazovaných, že jim kouření v restauraci vadí a zároveň 69 % dotazovaných vyjádřilo souhlas se

zákazem kouření v restauraci. Kouření v restauraci nevadilo pouze 17 % dotazovaných a 12 % to bylo jedno. Proti zákazu kouření se vyjádřilo 21 % respondentů a 10 % dotazovaných to bylo jedno.

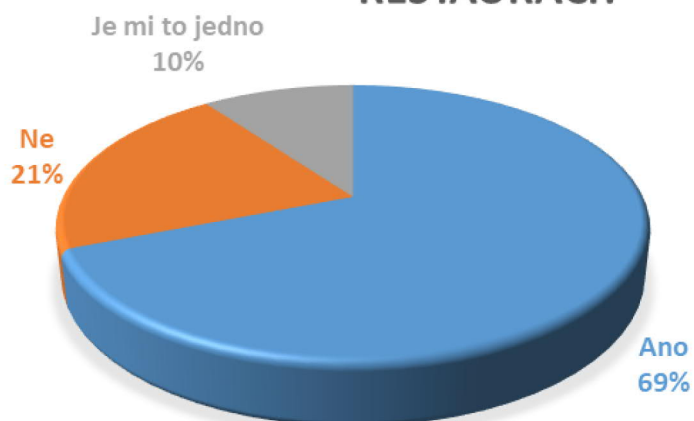
Z předchozího vyplývá, že zákaz kouření v restauračních zařízeních uvítali převážně nekuřáci, kterým kouř v restauraci vadil.

Graf č. 7 - Postoj ke kouření v restauraci
VADÍ VÁM KOUŘENÍ V RESTAURACI?

Graf č. 8 - Postoj k zákazu kouření

UVÍTALI JSTE ZÁKAZ KOUŘENÍ V RESTAURACI?

Četnost návštěv restauračních zařízení se vlivem zákona změnila velmi málo. Pouze 24% dotazovaných přiznalo, že zákaz ovlivnil jejich četnost návštěv v restauracích, u zbylých účastníků se četnost nijak nezměnila.

OVLIVNIL ZÁKAZ KOUŘENÍ ČETNOST VAŠICH NÁVŠTĚV RESTAURACÍ?

Tabulka č. 3 - Intenzita návštěv v restauračních zařízeních

Intenzita návštěv v restauračních zařízeních (v %)		
Odpovědi	Ano	24
	Ne	75
	Je mi to jedno	1

Grafické vyjádření dat viz příloha č. 2

Při pobytu v restauracích se lidé setkávají s přáteli nebo za účelem konzumace jídla a pití. Při této činnosti je pro mnohé velmi nepříjemný kouř z cigaret a všudypřítomný popílek uvolňovaný z hořící cigarety. Kouř má velmi negativní vliv na nekuřákovu zdraví a další negativním jevem může být pálení očí, podráždění dýchacích cest. Nedílnou součástí pobytu v zakouřeném prostředí je i načichlé oblečení. Všechny tyto skutečnosti potvrzují i samotní respondenti, kteří jako první problém pobytu v zakouřeném prostředí uvedli načichlé oblečení. Tato skutečnost vadila 54 % dotazovaných, 34 % uvedlo jako hlavní problém cigaretový kouř a zbylým 12 % vadil všudypřítomný nepořádek, popílek a nedopalky.

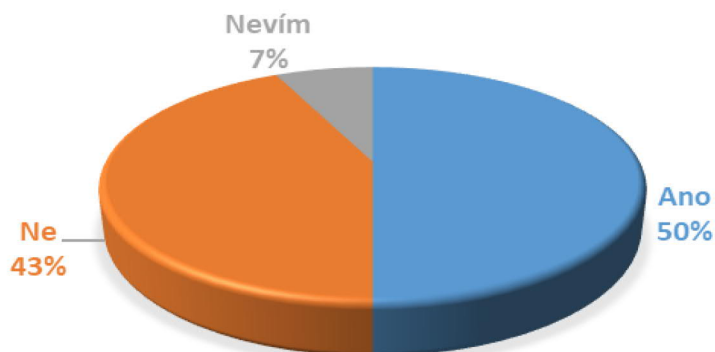
Graf č. 9 - Důvody negace kouření v restauracích

Mnoho lidí považuje zákaz kouření za zásah do práv majitelů restauračních zařízení. V obavě o snížení návštěvnosti restaurace se takto vyjádřil nejeden majitel či provozovatel. V mém dotazníkovém šetření se toto částečně potvrdilo. 50 % dotazovaných vyjádřilo souhlas se zákazem kouření a jeho zásahem do provozu restaurace, naopak celých 43 % dotazovaných se vyjádřilo v negativním smyslu. 7 % dotazovaných na tuto problematiku nemá vlastní názor.

Graf č. 10 - Vyjádření k zakazu kouření z hlediska práv majitelů

MYSLÍTE, ŽE ZÁSAH DO PROVOZU RESTAURACE V PODOBĚ ZÁKAZU KOUŘENÍ JE V POŘÁDKU?

Po uvedení zákona do oběhu se objevovaly názory, že je příliš tvrdý. V současné době jsou v oběhu již návrhy, jak zákon zmírnit. Výjimky by se mohly vztahovat na zařízení s plochou do 80 metrů čtverečních, v nichž se nepodává jídlo. Provozovatelé by se tedy mohli rozhodnout, zda bude jejich podnik kuřácký nebo nekuřácký. Zároveň umožňuje vznik oddělených prostor pro kuřáky na sportovištích, v kulturních zařízeních a restauracích. Možnost místa, kam by si kuřáci mohli při pobytu v restauračním zařízení odběhnout a beztržně zapálit se dotazovaní vyjadřovali v poslední otázce dotazníkového šetření. Tuto možnost by uvítalo 44 % dotazovaných, 47 % se vyjádřilo opačně (tuto možnost nepotřebují). 9 % tázaných nemá názor.

Graf č. 11 - Možnost využití kuřáckého koutku

2.7 Srovnání výsledků se zněním hypotéz

V práci bylo stanoveno 5 hypotéz, na něž jsem při dotazníkovém šetření hledala odpovědi. Přehled stanovených hypotéz viz bod 3.2.

Hypotéza 1

Tato hypotéza vychází z předpokladu, že kouření a projevy kouření vadí hlavně nekuřákům. Kuřáci, kteří kouří si mnohdy ani neuvědomují, jak negativně ovlivňují své prostředí a jak ovlivňují zdraví svého okolí i své. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 26 % kuřáků a 74 % nekuřáků. Celých 21 % dotazovaných zvolilo v dotazníku možnost, že jim vadí zákaz kouření v restauracích a dalším 9% to bylo jedno. Z těchto celkových 30 % bylo celých 28 % kuřáků. Hypotéza tak byla potvrzena. Pouhá 2 % nekuřáků vyjádřila nesouhlas se zákazem kouření.

Hypotéza 2

Lze předpokládat, že v důsledku zákazu kouření přestanou kuřáci chodit do restauračních zařízení.

Kuřáky už v minulosti ze svých prostor nedobrovolně vykazala gastronomická zařízení v několika zemích Evropy. I u nich byl zásah do tržeb v řádu procent. Nejhůře dopadli restauratéri ve Skotsku, kterým příjmy poklesly o desetinu. V Anglii se snížily o necelých pět procent, v Irsku o tři procenta. V Norsku se situace barů nedotkla, více se to dotklo restauratérů, kterým se tržby snížily o 3 procenta. Předpokládá se, že regulace bude pro stát v konečném efektu, i přes snížení daňových příjmů, pozitivní díky nižším výdajům na léčbu nemocí způsobených kouřením. To se však promítne až za dlouhou dobu (Horáček, 2017).

Na základě výsledků dotazníkového šetření lze říci, že v důsledku zákazu kouření, zcela přestalo nebo omezilo svoji návštěvnost restaurace 80 % dotázaných kuřáků. Malou část tvoří i nekuřáci, jež navštěvovali restaurace za účelem setkávání s přáteli (kuřáky). Lze tak říci, že hypotéza byla potvrzena.

Hypotéza 3

Třetí hypotéza byla zaměřena na zřízení kuřáckého koutu. Myslím si, že praktické hledisko bylo restaurační zařízení rozdělit na kuřácké a nekuřácké. Tak nebyl nikdo v nevýhodě a každý se přišel na své. Kuřáci si mohli zapálit kdykoliv chtěli a nekuřáci nemuseli dýchat kouř z cigaret apod. Protikuřácký zákon vyšel vstříc nekuřákům, ale na druhou stranu omezil práva kuřákům Vzhledem k tomu,

že kuřáků je poměrně velké množství a zákon je proti nim dost tvrdý, leží již v poslanecké sněmovně návrh novely protikuřáckého zákona. Novela navrhuje zřízení oddělených prostor pro kuřáky, tak aby svým kouřem nikoho neobtěžovali. Možnost mít si kde zakouřit uvítalo v dotazníku 45 % účastníků šetření. Toto množství tvořili převážně kuřáci (2/3). Tím potvrdili mou hypotézu.

Hypotéza 4

Restauratéři a hospodští považují protikuřácký zákon za porušení jejich práv a zásah do svobody podnikání. Předpokládám, že lidé, kteří se zajímají o zákony této země, budou sdílet jejich názory a s největší pravděpodobností se bude jednat o lidi vysokoškolsky vzdělané. 43 % účastníků dotazníkového šetření sdílí podobný názor jako hospodští, to znamená, že protikuřácký zákon je zásah do jejich práv. V tomto množství je ale více jak polovina lidí středoškolsky vzdělaných. Hypotéza se tedy nepotvrdila.

3 ZÁVĚR

V předložené bakalářské práci jsem se zabývala názory dospělé populace na kouření v restauračních zařízeních. Problematika kouření v restauracích se řeší již několik let. V květnu 2017 vstoupil v platnost protikuřácký zákon a česká republika se tak stala 23. zemí Evropy, kde je kouření zakázané. Zákon od začátku provází mnoho dohad. Jedni ho považují za příliš tvrdý, jiní říkají (hlavně provozovatelé restaurací), že je to zásah do jejich svobodného podnikání. Podkladem k vypracování této práce se stala dostupná literatura, ale také velké zastoupení mají i články z internetu a četné diskuze na toto téma. Nezbytným zdrojem informací se samozřejmě stala i sbírka zákonů.

Teoretická část předkládá informace o fenoménu kuřáctví. Zachycuje kouření ve sledu událostí od počátků vzniku až po současnost a vývoj názorů na kuřáctví u nás i ve světě. Velkým problémem kuřáctví jsou jeho důsledky na lidské zdraví. Zdravotní důsledky se neobjevují nejen u kuřáků a velkou mírou postihují i nekuřáky, kteří se vyskytují v zakouřeném prostředí. Náklady na léčení nemocí způsobené kouřením aktivním i pasivním v současné době dosahují milionových hodnot a jsou zátěží nejen pro státní ekonomiku, ale v první řadě pro její občany.

Kuřácký průmysl i přesto je neustále se rozvíjející odvětví, které nabízí nepřehledné množství výrobků. Hlavní zastoupení mají samozřejmě výrobky tabákové, ale postupně se již objevují i jiné alternativy, kterými se snažíme nahradit nezdravé kouření. Příkladem mohou být elektronické cigarety.

Přes všechny dostupné informace a četná varování o škodlivosti kouření průměrně kouří 28 % dospělé populace České republiky. Nevíce kuřáků se pohybuje v kategorii 30 – 40 let. Často kuřáci začnou kouřit po vzoru svých rodičů či jiných příbuzných, velký rozmach kouření pak nastává v době nástupu na středoškolská studia. Ve snaze zapadnout do skupiny spolužáků k cigaretám přicházejí i do té doby zapřísažlí nekuřáci. Alarmující je, v jak mladém věku začínají kouřit již děti. Podle dostupných informací si první cigaretu dopřejí děti již v deseti letech. Nejsou žádnou výjimkou i pravidelní kuřáci na základních školách. Právě vyvíjející se organismus je na dopady kouření nejcitlivější.

Svět ve snaze zabránit tomuto fenoménu přistupuje postupně k opatřením, jež by měli omezit dopady kouření na populaci. Tyto opatření se projevili nejen v zákazu reklamy na tabákové výrobky, ale hlavně se projevují ve schvalování protikuřáckých zákonů. Tyto zákony se postupně objevují po celé Evropě, a Česká republika se od května 2017 k těmto zemím zařadila též.

Podklady pro praktickou část této práce jsem získala v dotazníkovém šetření. Chtěla jsem získat názory respondentů na kouření v restauračních zařízeních, a také jejich postoje nejen k protikuřáckému zákonu, ale i k další problematice týkající se kuřáctví. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 120 respondentů různého pohlaví, věku i vzdělání. Z výsledků jasně vyplynulo, že zákaz kouření podporuje většina nekuřící populace, naopak kuřáci jsou proti. Mnohým se zdá protikuřácký zákon příliš tvrdý a zasahující do svobodného podnikání. Mnoho dotazovaných vidí hlavní problém v tom, že v restauraci je zápach s cigaret, nepořádek v podobě popílku a nedopalku a v neposlední řadě, každý návštěvník při pobytu v zakouřeném prostředí načichne nepříjemným oděrem. Toto by se vyřešilo oddělením kuřáckých a nekuřáckých částí, co by uvítali nejen kuřáci, ale i nekuřáci. V důsledku neustále množících se stížností se již řeší novelizace protikuřáckého zákona, která by povolila zřízení kuřáckých místností. V důsledku zákazu kouření se totiž množí stížnosti na hluk a nepořádek před restauracemi. Zákazníci si na kuřáckou pauzu odskočí před restauraci, čímž dostojí zákazu a zároveň uspokojí svojí chuť na cigaretu.

Nezanedbatelným projevem zákazu kouření je pokles tržeb. Na malých obcích spadly tržby pohostinským zařízením až o třetinu a útěky z hospod se zdvojnásobily. Nejtvrději dopadl zákaz kouření na nejohroženější a zároveň nejpočetnější skupinu zařízení. Jde o hospody, hospůdky, bary a vinárny.

Podle hospodských se už během srpna, prvního měsíce, kdy zákon nabyl účinnosti, propadly tržby o desítky procent. Na malých obcích až o 30 %. Dalším a překvapujícím dopadem je nárůst útěků bez placení. Počet útěků bez placení se totiž zdvojnásobil a způsobuje tak provozovatelům hospod a barů další ekonomické ztráty. V září začal stát vymáhat pokuty za porušení zákona a pokles tržeb byl téměř o polovinu. S příchodem zimy se předpokládá další pokles, neboť ochota zákazníků kouřit venku je ještě menší (Parlamentní listy, 2017). Mnoho

lidí se začíná zdržovat doma, kde si ve společnosti přátel a ve svém domácím prostředí si mohou zakouřit beztrestně a nikdo je nenutí chodit ven.

4 SOUHRN – SUMMARY

Bakalářská práce Postoj české společnosti k zákazu kouření v restauračních zařízeních se zabývá postoje české společnosti k zákazu v restauračních zařízeních. Reaguje na vznik protikuřáckého zákona, který vstoupil v platnost v květnu 2017. Teoretická část obsahuje obecné poznatky o vývoji kuřáctví a postoji společnosti ke kuřáctví. Dále popisuje jednotlivé typy kuřáků a tabákových výrobků. Velký význam má v dnešní době dopad kouření na zdraví lidské populace, práce stručně charakterizuje jednotlivé zdravotní komplikace spojené s užíváním tabákových výrobků a také zmiňuje náklady českého lékařství na potírání nemocí způsobených touto neřestí. V závěru teorie se práce zaměřuje na platnou legislativu a její dopady na užívání tabáku.

V praktické části je práce zaměřena na konkrétní postoje dotazovaných lidí. Pro zhodnocení názorů bylo provedeno dotazníkové šetření, z něhož jasně vyplynulo, že protikuřácký zákon schvalují hlavně nekuřáci, a tem zároveň nejvíc vadí kouření v restauracích. Možnost zřízení kuřáren považuje za dobrý nápad téměř polovina dotazovaných. Vzhledem k současným návrhům na zmírnění zákona je pravděpodobné, že zbudováním kuřáren se vyjde vstříc kuřákům a zároveň se vyřeší finanční propady tržeb, které nastaly v důsledku platnosti zákona.

The bachelor's thesis The Czech society attitude to prohibition of smoking in the restaurant facilities deals with the attitude of our society to the ban on smoking. It responds to the commencement of The Anti-smoking Act that came into force in May 2017. The theoretical part contains general knowledge of the smoking habit development and the attitude of the society to smoking. Furthermore it describes particular types of the smokers and tobacco products.

In the present day the impact of smoking on the human population has a great value. The thesis defines particular health complications connected with usage of

tobacco products as well as refers to costs of the Czech medicine for diseases elimination caused by this vice.

In the concluding part of the thesis there is a treatise on the force legislation and its impact on the tobacco usage.

In the practical part the thesis focuses on concrete attitudes of the respondents. To assess the opinions the questionnaire research was executed. There was an unequivocal consequence following from anti-smoking Act is endorsed by no-smokers primarily who were annoyed by smoking in restaurants. Nearly a half of respondents finds a good idea to enable to establish smoking rooms. Given contemporary motions to temper the Act it is likely that setting up will comply with smokers' wishes and at the same time the financial receipt slumps that set in as a result of validity of the Act will be solved.

5 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 1 AKTUÁLNĚ. CZ.: *Zákaz kouření*. [online]. ©2017[cit. 14. 3. 2018]
Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/zakaz-koureni/r~4790acb0451011e7ba1d0025900fea04/?redirected=1518030620>
- 2 BAKULOVÁ, K. KUČÍREK, J. *Závislosti u dětí a mládeže (alkohol, tabák, drogy, gamblerství, virtuální drogy) - vzdělávací kurz 2014*
- 3 Česko v datech: *Mladí kuřáci staří žebráci* [online]. ©2018 [cit. 10. 2. 2016].
Dostupné z: <http://www.ceskovdatech.cz/clanek/58-mladi-kuraci-stari-zebraci-kolik-cesi-vykouri-cigaret-a-nbsp-kolik-je-nbsp-to-stoji/>
- 4 ČTK. *Do Česka míří "méně škodlivé cigarety". Tabák se v nich jen zahřívá*. [online]. ©2017[cit. 10. 2. 2018] Dostupné z:
<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/v-cesku-se-zacnou-prodavat-mene-skodlive-cigarety-iqos-jejic/r~db4aae162c0011e7b494002590604f2e/?redirected=1521135222>
- 5 ČT 24: *Česko je 23. zemí Evropy, která zvolila úplný zákaz kouření v restauracích*. [online]. ©2017[cit. 25. 2. 2018] Dostupné z:
<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/2136165-cesko-je-23-zemi-evropy-ktera-zvolila-uplny-zakaz-koureni-v-restauracich>
- 6 ENCYKLOPEDIA: *Zákaz kouření na veřejných místech*. [online]. ©2018[cit. 25. 1. 2018] Dostupné z:
<http://www.evropa2045.cz/hra/napoveda.php?kategorie=2&tema=77>
- 7 GILMAN, S.,L., XUN,Z. *Příběh kouře – Člověk a kouření od úsvitu dějin až po současnost*. Praha 2006 ISBN 80-86862-23-2

- 8 HORÁČEK, F. *Zákaz kouření v Evropě snížil hospodským tržby, Česko nebude výjimkou.* [online]. Idnes.cz ©2017[cit. 28. 3. 2018] Dostupné z: https://ekonomika.idnes.cz/dopad-zakazu-koureni-na-byznys-dmg-/ekonomika.aspx?c=A170602_120652_ekonomika_fih
- 9 HABROVÁ D., HRUBÁ, D. *Ekonomika kuřáctví v České republice.*[online]. Hygiena ©2007[cit. 18. 2. 2018] Dostupné z: (<http://apps.szu.cz/svi/hygiena/show.php?kat=archiv#2007-4>)
- 10 JADRNÝ, P., HANŽLOVÁ, J. *Obrazem: Malá historie reklamy na cigarety a zákazu kouření. Snaha o omezení sahá do 16. století.* [online]. ©2017[cit. 14. 3. 2018] Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/historie/obrazem-mala-historie-reklamy-na-cigarety-a-zakazu-koureni-snaha-o-omezeni-saha_1705310700_pj
- 11 KALINA, K. A KOL. *Klinická adiktologie.* Psyché 2015. 1. vyd. ISBN 978-80-247-4331-8. 696 str.
- 12 KOHOUTOVÁ, J. *Češi jsou desátí největší kuřáci mezi vyspělými státy.* Aktuálně.cz. [online]. ©2016[cit. 25. 1. 2018] Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/nakupovani/cesi-jsou-desati-nejvetsi-kuraci-mezi-vyspelymi-staty-ukazuj/r~282ac85a963911e6a222002590604f2e/>
- 13 KRÁLÍKOVÁ, E. *Léčba závislosti na tabáku v ČR, harm reduction v užívání tabáku.*[online]. ©2017[cit. 10. 3. 2018] Dostupné z: http://www.lkcr.cz/aktuality-322.html?do%5bloadData%5d=1&itemKey=cz_99723
- 14 LUKAVCOVÁ, T. *Spotřeba cigaret se zvyšuje.* [online]. ©2017 [cit. 8. 2. 2018] Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2017/08/spotreba-cigaret-se-zvysuje/>

- 15 *MeDitorial: Historie kouření* [online]. ©2013 [cit. 13. 2. 2018] ISSN 1803-5469. Dostupné z: www.stop-koureni.cz/historie-koureni
- 16 *MeDitorial: Kouření v číslech* [online]. ©2018 [cit. 10. 2. 2018] ISSN 1803-8204. Dostupné z: <https://www.odvykani-koureni.cz/koureni-v-cislech>
- 17 MÜLLEROVÁ, D. A KOL. *Hygiena, preventivní a veřejné zdravotnictví*. Praha. Karolinum. 2004 1. vydání, ISBN 98-80-246-2510-2
- 18 Národní linka pro odvykání kouření: 2018, Dostupné z: <https://www.bezcigaret.cz/>
- 19 PARLAMENTNÍ LISTY.CZ. *Dopady protikuřáckého zákona předčily i pesimistická očekávání*. [online]. ©2017 [cit. 28. 3. 2018] Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Dopady-protikurackeho-zakona-predcily-i-pesimisticka-ocekavani-508917>
- 20 *Sbírka zákonů*
- 21 *Sněmovní tisk 87 - Návrh poslanců Marka Bendy a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění zákona č. 183/2017 Sb.*
- 22 SOCHOR, O. HOMOLKA, M. *Strategie pro snížení expozice tabákovému kouři*. [online]. ©2013 [cit. 5. 2. 2018] Dostupné z: <https://www.kardiovize.cz/index.php/prevence/zavislost-na-tabaku>
- 23 *Tabák a právo, Legislativní vývoj zákazu kouření v restauracích po česku* 21. 12. 2014

- 24 TRAVELPORTAL.CZ MAGAZÍN: *Zákaz kouření! Ve kterých zemích nám hrozí pokuta?* [online]. ©2014[cit. 14. 3. 2018] Dostupné z: <https://magazin.travelportal.cz/2014/07/30/zakaz-koureni-evropa/>
- 25 VÁŇOVÁ, A., SKÝVOVÁ, M., CSÉMY, M. *Užívání tabáku a alkoholu v České republice 2016*, Státní zdravotní ústav 2017. Dostupné z: www.szu.cz/uploads/documents/szu/aktual/uzivani_tabaku_2016_konecny_17_7.pdf
- 26 VŇUKOVÁ, M. *Protikuřácké reklamy a jejich dopad na kouření*. [online]. ©2017[cit. 14. 3. 2018] Dostupné z: http://www.lkcr.cz/aktuality-322.html?do%5bloadData%5d=1&itemKey=cz_99723
- 27 Wikiskripta: *Epidemiologie závislosti na tabáku*[online]. ©2013 [cit. 10. 2. 2018] Dostupné z: https://www.wikiskripta.eu/w/Epidemiologie_zavislosti_na_tabaku

6 Seznam obrázků, tabulek a grafů

Tabulka č. 1 - Příjmy a výdaje v ČR v důsledku kouření

Tabulka č. 2 - Rozdělení tabákových výrobků

Tabulka č. 3 - Intenzita návštěv v restauračních zařízeních

Obrázek č. 1 - Vývoj spotřeby cigaret

Obrázek č. 2 - Současní kuřáci jakéhokoliv tabákového výrobku podle věkových skupin

Obrázek č. 3 - Současní kuřáci dle pohlaví

Obrázek č. 4 - Srovnání České republiky s jinými státy

Obrázek č. 5 - Přehled zemí s úplným nebo omezeným zákazem kouření

Graf č. 1 - Rozdělení dotazovaných dle pohlaví

Graf č. 2 - Rozdělení dotazovaných dle věku

Graf č. 3 - Rozdělení respondentů z hlediska dosaženého vzdělání

Graf č. 4 - Zastoupení kuřáků mezi dotazovanými

Graf č. 5 - Intenzita návštěv v restauračních zařízeních

Graf č. 6 - Důvod návštěvy v restauračních zařízeních

Graf č. 7 - Postoj ke kouření v restauraci

Graf č. 8 - Postoj k zákazu kouření

Graf č. 9 - Důvody negace kouření v restauracích

Graf č. 10 - Vyjádření k zákazu kouření z hlediska práv majitele

Graf č. 11 - Možnost využití kuřáckého koutku

7 Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 2: Graf – Intenzita návštěv v restauračních zařízeních (Tabulka č. 3)

8 Přílohy

Příloha č. 1

Dotazník - Postoj české společnosti k zákazu kouření v restauračních zařízeních
Vyhovující možnost prosím zaškrtněte

Jsem

- Muž
- Žena

Věkové rozhraní

- 15 - 18
- 18 až 30 let
- 31 až 40
- 41 až 50
- 50 a více

Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Středoškolské
- Středoškolské s maturitou
- Vysokoškolské

Kouříte?

- Ano
- Ne

Jak často navštěvujete restauraci?

- Vůbec ne
- Chodím výjimečně
- Do 5ti návštěv za měsíc
- 5 – 10 návštěv za měsíc
- Více, jak 10x za měsíc

Jaké jsou Vaše důvody návštěvy restaurace?

- Jídlo a pití
- Setkání s přáteli
- Zábava, sledování sportovních utkání...

Vadí Vám kouření v restauraci?

- Ano
- Ne
- Je mi to jedno

Uvítali jste zákaz kouření v restauraci?

- Ano
- Ne
- Je mi to jedno

Ovlivnil zákaz kouření četnost Vašich návštěv restaurací?

- Ano
- Ne
- Nechodil(a) jsem ani před zákazem

Co Vám nejvíce vadí na kouření v restauracích?

Klikněte sem a zadejte text.

Myslíte, že zásah do provozu restaurace v podobě zákazu kouření je v pořádku?

- Ano
- Ne
- Nevím

Uvítali byste v restauraci možnost, kam byste si mohli jít zakouřit?

- Ano
- Ne
- Nevím

Příloha č. 2

Graf – Intenzita návštěvnosti restauračních zařízení (k tabulce č. 3)

OVLIVNIL ZÁKAZ KOUŘENÍ ČETNOST VAŠICH NÁVŠTĚV RESTAURACÍ?

